

Лекція № 22

Тема: Технологія хутрового звіринництва

1. Зоологічна класифікація хутрових звірів.
2. Біологічні особливості хутрових звірів.

1. Значення галузі та біологічні особливості

Хутрове звіринництво є основним джерелом постачання шкурок норок, лисиць і песців для хутрової промисловості країни і експорту. Останнім часом воно набуло певних здобутків і тенденцій розвитку в культурі сільськогосподарського виробництва. Значно розширився асортимент шкурок завдяки розведенню кольорових типів, особливо норок і нутрій, розпочато впровадження нових об'єктів хутрового звіринництва: фреток, лисиці-вогнівки, шиншили, ондатри тощо.

В Україні на 1 січня 2004 р. поголів'я норок становило 121 340 гол., лисиць — 3080 гол., песців — 1100 і нутрій — 17 430 гол.

Успішне розведення хутрових звірів у неволі ґрунтується на знанні їхніх біологічних особливостей і створенні умов для нормального прояву всіх життєво необхідних функцій організму.

Звірі, яких розводять у неволі, не втратили захисних рефлексів. У них залишаються поведки диких родичів щодо людини, що створює певні незручності з догляду за ними.

Біологічною особливістю їх є сезонність основних життєвих процесів — розмноження, линяння та обмін речовин, які особливо яскраво виражені у хижаків. Для звірів притаманна моноестричність, тобто здатність давати приплід один раз на рік. Ця особливість у поєднанні з вираженою сезонністю розмноження характеризує певний, властивий лише їм, естральний цикл, суть якого полягає в тому, що впродовж майже 9 – 10 міс їхні статеві органи перебувають у фазі спокою (фізіологічного стерилітету).

Линяння хутрових звірів відбувається двічі на рік: навесні зимовий хутровий покрив замінюється на літній, а наприкінці літа — на зимовий. Процес линяння закінчується у кінці жовтня — на початку листопада.

Обмін речовин у хижих хутрових звірів найінтенсивніший у літній період, восени знижується, найнижчий — взимку, а навесні знову підвищується. Відповідно до обміну речовин змінюється і жива маса звірів: влітку — найменша, взимку (грудень — січень) — найбільша.

У нутрій і шиншили відсутня сезонність біологічних циклів. Вони розмножуються протягом року, линяння не обумовлене певними строками, відсутні сезонні коливання обміну речовин і взимку він лише на 10 % вищий, ніж улітку. Не відмічено і значних коливань їх живої маси.

Тривалість вагітності у хижаків коротка. Звірята народжуються голими, беззубими, сліпими та глухими і лише через 2 – 3 тижні покриваються пухом, відкриваються очі, прорізуються зуби і слух. У гризунів тривалість вагітності значно довшя, малята народжуються більш розвиненими і швидко пристосовуються до самостійного життя. У процесі живлення норки, лисиці і песці споживають переважно корми тваринного походження. У них малий об'єм шлунку, короткі кишки, вони погано перетравлюють рослинні корми, особливо клітковину. Нутрії і шиншили живляться переважно рослинними кормами.

Коротка характеристика хутрових звірів

В Україні розводять із ряду хижаків — норок, сріблясто-чорних лисиць і голубих песців, а із ряду гризунів — нутрію і шиншилу, останніх переважно у приватних господарствах (рис. 14.1). Розпочато розведення фреток.

Норка належить до родини куницевих. Маса дорослих самців становить 1,8 – 3,2 кг, самиць — 1 – 2 кг, довжина тіла — 35 – 50 см.

Тривалість життя 7 – 8 років, племінного використання — 2 – 4 роки.

Статевої зрілості досягають у віці 9 – 10 міс.

Сезон розмноження — лютий — квітень, найбільш інтенсивний у першу половину березня.

Гін триває 25 – 30 діб, еструс (тічка) — 1 – 2 доби з повторенням 2 – 3 рази через 5 – 10 діб.

Овуляція у норок провокована і відбувається тільки під час спаровування.

Повторне спаровування проводять через 7 – 10 діб після першого.

Вагітність у норок триває 37 – 80, а період інтенсивного росту зародків — 27 – 28 днів.

Для норок характерний латентний період вагітності — стадія вільних зародкових пухирців (переривчастий ембріогенез), який може тривати від 1 до 54 днів.

Щеніння у норок відбувається у квітні на початку травня. Щенята народжуються масою 9 – 12 г. Зуби прорізуються через 18 – 20 днів, а очі відкриваються через 29 – 30. Відсаджують щенят у 40 – 45 днів. Молодняк росте інтенсивно: жива маса у місячному віці досягає 150 – 250 г, у 2 міс — 450 – 700 і у 4 — 850 – 1300 г. вуалевий песець; е — лисиця-вогнівка

Світова колекція налічує близько 340 основних кольорових форм норок.

У звірогосподарствах України розводять десять основних кольорових форм: стандартну, чорну норку-джет, сріблясто-голубу, сапфірову, американське паломіно, пастель, соклот-пастель, фінський топаз, чорну хрестовку і «дику» норку.

Лисиця належить до родини собачих. Маса дорослих самців 5,5 – 7,5 кг, самиць — 5 – 6,5 кг. У кліткових умовах розводять переважно сріблясто-чорних, їх часто називають чорнобурками, що абсолютно неправильно, оскільки чорно-бурі лисиці це зовсім інша група звірів, які значно відрізняються від сріблясто-чорних за своїми спадковими ознаками.

Тривалість життя у лисиць 10 – 12, племінного використання 4 – 6 років. Статевої зрілості досягають у 9 – 11 міс. Початок гону — грудень — січень. Підготовку до гону починають з вересня, звертаючи основну увагу на вгодованість. Тривалість вагітності у лисиць 51 – 52 доби. Щенята народжуються живою масою 80 – 100 г. Народження дуже дрібних (60 – 70 г) і дуже великих (120 – 140 г) небажане і пов'язане з огріхами у годівлі. У віці 40 – 45 днів щенят відсаджують. Молодняк росте інтенсивно: у місячному віці досягає живої маси 750 – 850 г, у 2 міс —

1,7 – 1,9 кг, а у 4 — 3,7 – 4,1 кг. Світова колекція налічує понад 11 відтінків забарвлення. В

Україні розводять лише сріблясто-чорну лисицю, а із середини 70-х років минулого століття у Сокальському звірогосподарстві розпочато розведення червоної лисиці-вогнівки.

Песець належить до родини собачих. Маса дорослих самців 6 – 8 кг, самиць — 5 – 7 кг. Голубий песець є мутантною формою білих песців. Забарвлення їх темне впродовж року і варіює від темно до світло-коричневого. Тривалість життя 8 – 10, племінного використання 3 – 5 років.

Статевої зрілості песці досягають у 9 – 11 міс. Гін розтягнутий з лютого по квітень. Тічка триває 12 — 14 днів, а статевая охота — 3 – 5, інколи 8 – 10 днів. Повторні спаровування на 2 – 3-й день підвищують багатоплідність. Вагітність триває 49 – 54 доби. Самиці народжують 8 – 10 щенят живою масою 60 – 90 г, а багатоплідні — 45 – 50 г. У песців спостерігається висока ембріональна смертність: у багатоплідних — 30 – 50 %, у малоплідних — 15 – 30 %. Інтенсивність росту щенят висока. У місячному віці жива маса досягає 550 – 750 г, у 2 міс — 1,6 – 2,0 кг, а у 4 — 3,6 – 4,0 кг.

Тривалість лактації близько 40 днів. Після припинення виділення молока щенят слід відсаджувати, оскільки самиці не допускають їх до молочних залоз, огризуються і можуть загризти малят.

У звірогосподарствах розводять дві породи голубих песців — вуалеву і сріблясту, які відрізняються загальним забарвленням і структурою волосяного покриву та деякими показниками розмноження.

Тхори. Останнім часом в Україні розпочато розведення тхорів (фреток), які належать до родини куницевих. Відомі три види тхорів — світлий, чорний і фуру (африканський, відомий під назвою фретка).

Гін у **світлого тхора** триває з лютого до серпня, найбільш інтенсивно — з третьої декади березня до середини квітня. Тривалість вагітності 37 – 38 днів.

Чорний тхір досягає статевої зрілості у 10 – 12 міс. Період гону — початок квітня до першої декади червня. Тривалість вагітності 40 – 42 доби.

Тхір фуру статевої зрілості досягає в 10 – 11 міс. Тривалість гону — з кінця березня до середини серпня. Тривалість вагітності 40 – 42 доби. Внаслідок схрещування фуру з чорними тхорами отримують гібридів — тхірофретки. При цьому виявляються ефект гетерозису і різноманітність забарвлення.

Тхори фуру людину сприймають спокійно, лагідно, чого не можна сказати про їхніх диких родичів — світлих і чорних. Лактуючі самиці приймають корм із рук, дозволяють брати своїх дітей із гнізда. Самиці фуру багатоплідні, народжують 10 – 16 малят. Щенята вкриті густим пухом, до 24 – 27 днів глухі, до 30 – 37 — сліпі. Тхори невибагливі до кормів. Вони охоче поїдають молоко, м'ясо, яйця, рибу, хліб, овочі. Норми годівлі не розроблені. За основу приймають норми для норок.

Нутрія — великий гризун. Крім цінної шкурки, від неї отримують харчове м'ясо. Середня маса нутрій 4 – 5 кг, довжина тіла 50 – 65 см. Самці більші від самиць на 10 – 12 %. Окремі екземпляри досягають довжини до 90 см за маси тіла до 13 кг. Тривалість життя 6 — 8 років, племінного використання — 2 – 4 роки. Статевої зрілості досягають у віці 4 – 5 міс, а до розмноження допускають у 6 – 7 міс. Від нутрій отримують приплід 2 – 2,5 раза на рік за суміщення вагітності з лактацією. Вагітність триває 130 (127 – 137) діб. Тічка повторюється через 25 – 30 діб, а перша охота після щеніння настає через 2 – 5 діб. Проте спаровування у цей період дає низьку заплідненість (10 – 12 %). Самиця народжує 5 – 6 малят живою масою 150 – 250 г. Вони опушені, добре розвинені і через кілька годин можуть виходити із гнізда і навіть плавати. Відсаджують молодняк у віці 40 – 45 діб і утримують до 3 міс погніздно, потім розподіляють за статтю. Щенята швидко ростуть: у місячному віці досягають живої маси 600 – 700 г, у 2 міс — 1,0 – 1,2 кг, а у 4 — 2 – 2,5 кг.

У нутрій є низка анатомічних особливостей. Молочні залози у самиць розміщені у верхній третині бічної поверхні. У самців сім'яники знаходяться у черевній порожнині або опускаються через пахові каналці під шкіру, що запобігає перегріванню чи охолодженню їх. Лапи і хвосту не опушені і в разі сильних морозів у холодному приміщенні можуть відмерзати. Забарвлення стандартних нутрій коричневе, а підшерсток має коричневий і сірий відтінки. Виведено інші кольорові групи — білі, золотисті, сріблясті і бежеві.

Шиншила — південноамериканський гризун. На волі трапляються два види шиншили — велика (довжина тулуба 35 – 40 см) і мала (25 – 30 см). У кліткових умовах розводять малу шиншилу.

Статевої зрілості досягає у 7 – 10 міс. Тривалість вагітності малої шиншили 106 – 114 діб, а життя — 18 – 20 років. Нормально розмножується до 12—15 років. Щенята народжуються зрячими, опушеними, масою 40 – 50 г. Самиця народжує 2 – 3 малят, інколи до 5.

Утримують у клітках. Для годівлі використовують рослинні корми: траву, сіно, коренеплоди, фрукти, зерно злаків, спеціальні комбікорми. Вагітним і лактуючим самицям згодують молоко. Шиншила досить чутлива до якості кормів. Згодовування запліснявілого корму спричинює загибель звірків.

Комплектування стада

У звірівничих господарствах провадять вибракування дорослих звірів і заміну їх молодняком. Щорічна заміна дорослих тварин у основному стаді норок становить 40 – 50 %, у лисиць і песців — 20 – 30, нутрій — до 50 %. Вибракування здійснюють упродовж року. Із маточного стада вибраковують тварин, які не дали приплоду, мали неблагополучні роди, малоплідних, маломолочних, з низькими материнськими якостями. Плідників, у разі використання яких у парувальний період самиці залишилися неплідними або дали низький вихід молодняку, виводять із основного стада.

Вибраковують звірів за віком (норок старше від трьох років, нутрій, песців і лисиць — старше від п'яти років), а також тих, що перехворіли на заразні чи незаразні хвороби, тварин низької вгодованості та тривалого линяння.

Добір молодняку в основне стадо проводять за його розвитком, походженням, конституцією. Відібраний молодняк виділяють в окрему групу, створюють кращі умови годівлі, щоб забезпечити підготовку до парувального сезону. Відбирають молодняк на плем'я на 30 – 50 % більше від норми. На другому етапі під час бонітування із відібраного молодняку включають до основного стада кращих за розвитком волосяного покриву, забарвлення волосу тощо.

Тварини, від яких залишають молодняк на плем'я, повинні бути багатоплідними, міцної будови тіла, великі за розміром, давати життєздатне потомство і мати високоякісне хутро. Самців на плем'я відбирають у 4 – 5 разів менше, ніж самиць.

Кожній тварині присвоюють ідентифікаційний (татуванням) номер: парні — самицям, непарні — самцям. До клітки прикріплюють трафаретку — окремо для щенят, самців і самиць, на якій вказують основні показники характеристики звірів, а для самців — їх використання під час розмноження. На фермі ведуть виробничий журнал, племінні картки, журнал вирощування і бонітування молодняку.

Утримання хутрових звірів

Утримання хутрових звірів — це комплекс будівель і організаційно-господарських заходів для забезпечення оптимальних умов життя тварин, збільшення виходу продукції за економних витрат праці і коштів.

Сучасна система утримання хутрових звірів ґрунтується на двох варіантах: шедове і комбіноване. Шедове утримання — основне у звірівництві). Комбіноване — використовують на деяких фермах з утримання лисиць і песців, де основне стадо або тільки самців утримують в окремо розміщених клітках, а молодняк після відлучення — у шедах.

Шед — це навіс із двоскатною покрівлею, в якому бічні стіни утворюють задні стінки кліток, де утримують звірів, а торцеві закриті із вмонтованими вхідними і вихідними дверима. Довжина шеду 60 м і більше, а ширина дворядного для норок 3,5 – 4 м із центральним кормовим проходом 1,2 – 1,5 м.

Будують шеда із дерев'яних, залізобетонних і металевих конструкцій. Їх будова для норок, песців і лисиць принципово однакова і відрізняється лише внутрішнім облаштуванням.

Утримують звірів у клітках з будиночками. Клітки виготовляють із оцинкованої сітки: крученої із шестигранними вічками, а плетеної та зварної — з квадратними. Розмір клітки для норки 40 × 40 × 80 см, будиночка — 35 × 40 × 30 см. У будиночках звірі відпочивають, народжують і вирощують малят.

Клітка для самиць і молодняку песців має довжину 290 см, ширину 100 і висоту 65 см. Після відлучення молодняку її розгороджують висувними сітчастими щитами для окремого утримання самиць і відсаженого молодняку. Для лисиць клітки завдовжки 193,5 см розгороджують на 2 частини. Будиночки для лисиць і песців розміщують посередині клітки. Довжина клітки для самців лисиць і песців становить 300 см, ширина — 100 і висота — 120 см. Для спостереження за парами у період гону знімають дах. Усі клітки для утримання звірів обладнані дерев'яними полицками для роздавання фаршу у холодну пору року. Влітку шеда, де утримують лисиць затемнюють від прямого сонячного проміння, яке спричинює побуріння хутра, що погіршує його якість. Нутрій утримують у наземних бетонованих клітках з будиночками, вигулами та басейнами для купання.

На невеликій відстані від звіроферми розміщують кормокухню, яку обладнують комплексом машин для потокової переробки кормів, холодильник для зберігання м'яса, субпродуктів і риби у замороженому стані. Корми роздають кормороздавальними машинами або за допомогою шедових возиків і підвісних доріг. На території ферми, яку обносять сітчастою або бетонною огорожею, обладнують цех забою і первинної обробки шкурки забитих звірів.

Годівля хутрових звірів

Важлива роль у звірівництві відводиться організації раціональної годівлі. Повноцінна годівля забезпечує тварин необхідними поживними речовинами і сприяє високій продуктивності за економного витрачання кормів.

Нормують годівлю звірів залежно від виду, віку, живої маси, сезону року і фізіологічного стану. В основу норм покладено чотири основні показники: обмінна енергія, перетравний протеїн, перетравний жир і перетравні вуглеводи.

Крім того, раціони контролюють за вмістом мінеральних речовин і вітамінів.

М'ясоїдні звірі не синтезують вітаміну А із каротину, а в разі утримання у шедах в організмі не синтезується вітамін D. Поряд з обмінною енергією потрібно враховувати і співвідношення між окремими групами кормів. У раціонах дорослих норок м'ясо-рибні корми становлять 65 – 70 %, зернові — 17 – 27, лисиць — відповідно 50 – 60 і 25 – 40, песців — 60 – 75 і 16 – 22 %, по 2 – 3 % до раціонів включають соковиті корми, сухі дріжджі та жир.

Звірів необхідно забезпечувати в достатній питною водою. Обмеження у воді зменшує поїдання корму, погіршує відтворні функції та ріст молодняку. У жарку погоду стежать, щоб у напувалках була прохолодна вода (15 – 18 °С), оскільки теплої води звірі не п'ють. Міняти воду необхідно через 1,5 – 2 год. **У годівлі хутрових звірів використовують три основні групи кормів — тваринного походження, рослинні і додаткові.**

Корми тваринного походження включають свіжі і консервовані м'ясні (мускульне м'ясо і субпродукти II категорії), рибні (переважно нехарчових ви-дів) і молочні продукти. Із зернових кормів використовують борошно злаків (без плівки), соняшникові макуху і шрот без лушпиння, спеціальні комбікорми, коренебульбоплоди, баштанні, овочі і фрукти, молоде листя кропиви, зелень озимих злаків і трав'яне борошно конюшини та люцерни ранніх фаз вегетації. Додаткові корми для звірів представлені дріжджами (пекарські, пивні, кормові, БВК), вітамінними і мінеральними препаратами. Згодовують корми у вигляді фаршу з розміром частинок не більше ніж 5 мм для субпродуктів, 1 – 1,5 мм — для зелених та соковитих і 0,8 мм — для зернових. Отриману суміш влітку згодовують охолодженою до 10 – 12 °С. Годують звірів 2 рази на добу.

Вранці дають 40 – 45 % добового раціону, ввечері — решту. У жаркий період нез'їдений корм через дві години забирають.

Годівля звірів у різні біологічні періоди. У норок, лисиць і песців біологічні періоди настають за сезонами року з однаковою послідовністю і потреба в кормах у них підпорядкована однаковим закономірностям. У годівлі дорослих звірів прийнято розрізняти такі періоди: для самиць — спокій (час після закінчення лактації до активного оогенезу), підготовка до гону, гін (спаровування), вагітність і лактація, для самців — спокій (час від закінчення гону до наступного сперматогенезу) і гін.

За період лактації самиці худнуть і їхня маса тіла знижується на 25 – 30 %. Після закінчення лактації впродовж 2,5 – 3 міс необхідно, щоб звірі відновили вгодованість. Достатня і повноцінна годівля маточного поголів'я в цей період значно впливає на відтворну здатність у наступний сезон розмноження.

Через два тижні після закінчення лактації звірів переводять на більш дешеві корми із субпродуктів, риби і сухих кормів тваринного походження та збільшують кількість рослинних кормів. Раціони у літній період збагачують жиром, доводячи його вміст на 100 ккал корму для лисиць — до 4,8 г, песців — 5 і норок — 5,3 г.

Під час підготовки звірів до розмноження у січні, а в деяких господарствах з другої половини грудня рівень годівлі самиць за вмістом обмінної енергії знижують, щоб привести їхню живу масу на початок гону до племінних кондицій. Рівень годівлі самців залишають у межах норми. В умовах України рівень годівлі норок у цей період знижують з 200 до 160, лисиць — з 400 до 350 ккал.

Із зниженням енергетичного живлення збільшують кількість перетравного протеїну в раціоні норок до 25 г, а лисиць і песців — 30 г. За певних господарських умов допускається короткострокове зниження протеїну на 20 – 25 %.

Наприкінці грудня до раціонів необхідно включати мускульне м'ясо до 20 % для заміни ним перетравного протеїну тваринних кормів і печінку — до 3 – 5 %. Раціони мають бути забезпечені достатньою кількістю вітамінів. Лисиць і песців у цей період годують один раз на добу, норок — 2 рази.

Годівля у період гону. Під час гону апетит у звірів погіршується і калорійність раціону знижують. Самиць і самців у цей період годують кормосумішами однакового складу. Самцям у період гону призначають додатково білкову підгодівлю із м'яса, печінки і молока по 100 – 150 г для лисиць і песців і по 50 г — для норок. Під час гону корм роздають один раз на добу.

Годівля у період вагітності. Раціони вагітних самиць за набором кормів істотно не відрізняються від попереднього періоду. У цей період їм згодують найбільш цінні у кормовому відношенні корми, які вони добре поїдають. Енергетичний рівень годівлі самиць залежно від вгодованості може значно коливатися, але кількість перетравного протеїну на добу не повинна бути меншою від 25 – 30 г для норок, 50 – 60 — для лисиць і 55 – 65 г — для песців.

Раціони вагітних самиць необхідно забезпечувати вітамінами. Годівля має бути помірною, щоб не допускати ожиріння. У першу половину вагітності у звірів добрий апетит і вони охоче поїдають корм, у другу — поїдання корму зменшується, а за 5 – 8 днів до щеніння дозу корму лисицям і песцям доводять до 100 – 120 г. Для профілактики крововиливів у новонароджених двічі наприкінці вагітності до раціону вводять препарат вітаміну К (вікасол).

Годівля лактуючих самиць. Перші 2 – 3 дні кормову суміш згодують у рідкому стані. До раціону включають корми з високими смаковими якостями. У першу половину лактації доцільно використовувати молочні корми, м'ясні і рибні продукти з достатньою кількістю мінеральних речовин і вітамінів. У другу половину лактації у тварин може спостерігатися виснаження організму внаслідок втрати натрію з молоком. Щоб запобігти цьому, потрібно включати до раціону на кожні 100 г корму 0,3 – 0,5 г кухонної солі з урахуванням її кількості у кормах. Годують тварин 2 – 3 рази на добу.

Молодняк норок у 14 – 15-добовому віці, а лисиць — у 20 – 25-добовому привчають до поїдання напіврідкої суміші із мускульного м'яса, печінки, молока, яєць і концентратів вітамінів, яку згодують 5 – 7 днів, після чого переводять на звичайний корм. У 25 – 30-добовому віці щенята поїдають корм разом з матір'ю.

Годівля відсадженого молодняку. Перші 7 – 10 днів молодняку згодують кормову суміш такого самого складу, як і до відсаджування, а потім поступово переводять на раціони для молодняку.

Для лисиць і песців рівень перетравного протеїну зменшують до 7,5 – 8,5 г, збільшують до 4,2 – 4,7 г жиру і до 5,5 г вуглеводів на 100 ккал енергії корму. Для молодняку норок протеїну зменшують до 7,5 г, збільшують до 5 – 5,5 г жиру і до 3 – 3,5 г вуглеводів. Такий рівень годівлі забезпечує високу інтенсивність росту й опушення. З другої половини серпня молодняк хутрових звірів розподіляють на племінний (ремонтний) і товарний. Ремонтний молодняк годують за раціонами племінних звірів.

Годівля нутрій. У разі кліткового утримання на корм нутріям використовують зелену масу сіяних і природних угідь, коренеплоди, баштанні культури. Із концентратів згодовують зерно злаків, комбікорм, у невеликій кількості корми тваринного походження — молочні, м'ясо-кісткове борошно, варені субпродукти, а також кормові дріжджі.

Корми мають бути світлими, чистими, без плісняви і затхлого запаху. Баштанні культури і коренеплоди ретельно миють, розрізують на шматочки. Картоплю згодовувати краще вареною. Тваринні корми і мінеральні добавки подрібнюють, змішують з вареною картоплею або концентратами. Морожені, зіпсовані корми спричиняють аборт, розсмоктування плодів, розлад травлення. Годують нутрій 2 рази на добу, а слабких, багатоплідних самиць і щенят — 3 рази.

Забій звірів і первинна обробка шкурки

Первина обробка хутра полягає у знятті шкурки із забитого звіря і подальшій її обробці до стану, придатного для реалізації хутра переробним підприємствам або на експорт. Забій звірів кліткового розведення провадять за повного дозрівання шкурки. У дозрілої шкурки волосяний покрив блискучий, розкішний із густим підшерстком і чисто білою міздрею. У норок зрілість шкурки настає 14 – 16 листопада, у лисиць — 8 – 12 листопада, а у песців в умовах України — наприкінці жовтня. Проте їх забій не рекомендують розпочинати раніше від листопада.

Шкурки з норок, лисиць, песців і нутрій знімають трубкою, починаючи з огузку. Зняті шкурки охолоджують і знежирюють. Знежирювання здійснюють уручну або на спеціальних машинах. Знежирені шкурки виправляють на спеціальних прави́лах встановленої форми. Натягують шкурку на прави́ло міздрею назовні, прибивають до прави́ла цвяхами і відправляють на висушування. Висушують на стелажах або у спеціальних камерах.

Висушені і зняті з правила шкурки обкатують по міздрі у спеціальних барабанах з тирсою за обертів 18 об/хв і на відро тирси додають 200 г бензину Б-70. Шкурки самиць норок обкатують одну годину, самців — дві, а лисиць і песців — 12 – 20 хв. Потім шкурки виймають, вивертають і обкатують по волосу близько 3 год, витрушують від тирси і знову натягують на прави́ло волосом назовні. Після цього шкурки висушують, розрівнюють і відправляють на дільницю сортування, де за стандартом розподіляють на перший і другий класи.

Хутровий напівфабрикат підрозділяється на 16 товарних груп:

Зимові	
1. Видрові	Видра, калан, норка.
2. Боброві	Бобр річковий, нутрія.
3. Куньї	Соболь, куниця м'яка, куниця горянська, харза.
4. Тхорячі	Тхір темний, тхір світлий, перев'язка, колонок, солонгой, горностай, ласка.
5. Лисі	Лисиця, корсак, песці, шакал, вовк, єнот-полоскун.
6. Єнотові	Усурійські єноти.
7. Котячі	Дикі кішки, рись, леопард, тигр.
8. Росомахові	Росомаха.
9. Борсукові	Барсук.
10. Ведмежі	Ведмідь білий, ведмідь лісовий.
11. Заячі	Заєць-біляк, заєць-русак.
12. Білячі	Білка, білка-летяга.
13. Ондатрові	Ондатра, хохуля.
Весняні	
14. Бабакові	Бабак, тарбаган, ховрашки.
15. Дрібні гризуни	Бурундук, водяний пацюк, комірний пацюк, хом'як, цокорь, тушканчик.
16. Кротячі	Кріт.